

Camelia Nistor

Lobby în Uniunea Europeană

Perspective teoretice. Strategii

Presa Universitară Clujeană

Camelia Nistor

Lobby în Uniunea Europeană

Perspective teoretice. Strategii

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Vasile Pușcaș, *Universitatea Babeș-Bolyai*

Prof. univ. dr. Ovidiu Pecican, *Universitatea Babeș-Bolyai*

Conf. univ. dr. Mircea Brie, *Universitatea din Oradea*

Conf. univ. dr. Simion Costea, *Universitatea Petru Maior – Târgu Mureș*

ISBN 978-606-37-0100-9

© 2016 Autoarea cărții. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autoarei, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Universitatea Babeș-Bolyai

Presa Universitară Clujeană

Director: Codruța Săcelean

Str. Hasdeu nr. 51

400371 Cluj-Napoca, România

Tel./fax: (+40)-264-597.401

E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro

<http://www.editura.ubbcluj.ro>

Camelia Nistor

Lobby
în Uniunea Europeană

Perspective teoretice. Strategii

Presa Universitară Clujeană

2016

Cuprins

Argument.....	7
Introducere	9
1. Fenomenul de lobby la nivelul Uniunii Europene (UE)	15
1.1. Lobby - definirea conceptului, scurt istoric	15
1.2. Etapele lobbyului din cadrul UE.....	27
1.3. Actorii principali din arena de lobby a UE	33
1.4. Lobby și formularea de politici publice în UE	43
2. Guvernanța europeană în epoca globalizării.....	49
2.1. Teorii ale guvernanței	49
2.2. ‘Noua guvernanță a Uniunii Europene’	61
2.3. Interguvernamentalism vs Supranaționalism. Corporatism vs Transnaționalism	67
2.4. Globalizare și regionalizare	75

3. Lobbyul și instituțiile europene.....	89
3.1. Conceptul de ‘logică a influenței’	89
3.2. Instituționalizarea grupurilor de interese la Bruxelles	95
3.3. Relația dintre instituțiile europene și actorii de lobby în cadrul procesului decizional al UE.....	105
3.4. Exprimarea lobbyului în instituțiile europene	118
3.5. Lobby. Relații publice. Afaceri publice. Relații guvernamentale	132
 4. Lobby la nivelul Uniunii Europe (UE) – reglementare, metode, strategii	141
4.1. Reglementarea lobbyului în cadrul UE	141
4.2. Lobby - calea națională și calea bruxelleză	159
4.3. Metode și strategii aplicate în lobbyul de la nivelul UE.....	165
 Concluzii	183
 Bibliografie	189

Argument

Urmăresc cu un interes deosebit fenomenul de lobby derulat la nivelul Uniunii Europene, mai cu seamă începând din anul 2007, de când trăiesc și lucrez la Bruxelles. «Bruxelles înseamnă lobby; lobby înseamnă Bruxelles» am auzit nu o dată spunându-se în capitala europeană. Într-adevăr, lobbyul este parte integrantă a acestui spațiu, o componentă extrem de activă, de dinamică, de efervescentă, de provocatoare. Extrem de relevantă, totodată.

Experiența profesională acumulată în cadrul instituțiilor europene (Comisia Europeană și Parlamentul European), respectiv în mediul de consultanță în zona afacerilor europene, de asemenea la Bruxelles, mi-au permis o mai aprofundată înțelegere a lobbyului oferindu-mi și o viziune din interior, o perspectivă mai clară, mai nuanțată cu privire la analizarea acestui sistem.

În contextul dat, am considerat oportună publicarea unor fragmente din teza de doctorat cu titlul «Lobby și Procesul Decizional Comunitar », coordonată de către Prof. Univ. Dr. Vasile Pușcaș, de la Universitatea Babeș-Bolyai, din Cluj-Napoca, o temă din ce în ce mai importantă, de actualitate în sfera afacerilor europene și a relațiilor internaționale. De altfel, inițiativa de a

dezvolta o cercetare doctorală în acest domeniu a venit cumva firesc și a avut la bază intenția de a transpune, în plan academic, o serie de informații, de idei, adesea cu aplicabilitate practică, ori strategii în vederea derulării unor acțiuni de lobby într-un mod mai eficient, mai profesionist.

Lucrarea de față își propune să ofere o abordare teoretică a fenomenului de lobby în speranța de a-și aduce contribuția la o cunoaștere mai temeinică a acestuia, în special în rândul publicului larg din România, unde sper că lobbyul va căpăta – într-un viitor apropiat – un loc mai însemnat, așa cum i se cuvine. Încurajez dezvoltarea și derularea unui lobby de tip preventiv, proactiv pentru o considerabilă maximizare a eficacității acestuia.

Introducere

Lobby înseamnă, pe scurt, încercarea, de către actori sociali / grupuri de interese, de a influența acțiuni, politici publice, decizii guvernamentale etc. Acest fenomen apare și se dezvoltă în cadrul relației Putere-Societate Civilă / Mediu Corporatist pe baza dreptului fundamental al cetățenilor dintr-o societate democratică de a se exprima, respectiv, după caz, de a se grupa în asociații / coalitii pentru atingerea unor scopuri comune. Lobbyul de la nivelul Uniunii Europene se conturează în cadrul construcției comunitare, odată cu evoluția acesteia (în funcție de prevederile tratatelor care stau la baza Uniunii): astfel, de la un caracter mai degrabă informal (în varianta sa inițială), lobbyul comunitar de astăzi este mai structurat, instituționalizat, mai bine reglementat. Lobbyul este, de altfel, un fenomen extrem de prezent la Bruxelles, atât prin intermediul organelor consultative europene, cât și prin cel al diverselor federații, organizații, asociații, companii, firme de consultanță, ONG-uri etc. Aceste structuri (grupuri de interese) reprezintă liantul dintre societatea civilă / mediul corporatist și Putere, oferind factorilor decizionali informații ce vin dinspre

reprezentanți ai autorităților locale, regionale, naționale, la care se adaugă, de pildă, organizații ale societății civile, diferite asociații de profil, experți din mediul profesional și academic sau, nu în ultimul rând, cetățeni, la modul individual.

Mecanismele de consultare a diverselor grupuri de interese reprezintă o parte din însăși activitatea instituțiilor europene, de-a lungul întregului proces decizional – de la faza de inițiativă legislativă, până la adoptarea, respectiv implementarea propunerii în cauză. De altminteri, consultarea are, în esență, două scopuri fundamentale:

- îmbunătățirea, aprofundarea conținutului respectivei politici publice – adesea, instituțiile europene au nevoie de plusul de informație și expertiză din partea grupurilor de interese;
- implicarea grupurilor de interese în procesul decizional inclusiv cu scopul unei transparentizări accentuate a acestuia.

O chestiune precum credibilitatea politică este esențială, iar acest principiu se aplică, desigur, și într-un spațiu într-atât de complex și de pluralistic precum cel al Uniunii Europene. Stabilirea de dialoguri și parteneriate cu diverse grupuri de interese este în măsură să consolideze această credibilitate necesară pentru menținerea unui echilibru firesc la nivelul politic al sistemului, ca întreg. Uneori, fenomenul de lobby este perceput în sens peiorativ: o seamă de specialiști asociază actul de lobby cu ideea de corupție, de șantaj politic, fiind prezentat și riscul ca anumite grupuri de interese să beneficieze

de drepturi privilegiate, în detrimentul altora (există experți care consideră că, datorită bugetelor impresionante pe care le dețin unele grupuri de interese, acești lobbyiști ar avea acces sporit la nivelul factorilor de decizie, respectiv o mai mare forță de influență în privința luării deciziilor politice). Anumite derapaje pot să apară – lobbyul reprezintă, la rândul ei, un sistem care își are neajunsurile sale, un sistem care are nevoie de o serie de îmbunătățiri. Însă, după cum a fost menționat deja, în această lucrare, lobbyul este analizat îndeosebi prin raportare la dimensiunea sa pozitivă, benefică, autorul încadrându-se în categoria cercetătorilor care consideră lobbyul drept componentă firească, indispensabilă, necesară pentru o mai bună, eficientă și transparentă funcționare a statului democratic în contextul formulării / amendării politicilor publice, a actului decizional în spectrul politic / guvernamental. În lipsa actului de lobby, societatea civilă ar fi lipsită, în mod injust, de dreptul democratic fundamental de a-și expune viziunea, opinia, nevoile, expectanțele, respectiv argumentele, soluțiile trasate în vederea elaborării unor politici publice care să ia în calcul nu doar ‘vocea politicului’, dar și pe cea a societății, în ansamblul ei. Lobbyul este necesar, atâta vreme cât este dezvoltat și derulat într-un mod etic. Desigur, pentru ca actul de lobby să fie transparent, respectiv pentru ca toate grupurile de interese, indiferent de forța economică pe care se bazează, să aibă acces egal la factorii decizionali, este imperativ ca lobbyul să fie reglementat în mod corespunzător, astfel încât transparența acestuia să nu poată fi pusă sub semnul îndoielii. Cu precădere în ultimii ani, la nivelul

Uniunii Europene au existat numeroase dezbateri în privința reglementării lobbyului comunitar și au fost luate o serie de măsuri în acest sens. Chiar dacă au fost înregistrate progrese, rămân încă destule aspecte care trebuie rezolvate, o provocare delicată fiind dacă, în anii următori, reglementarea lobbyului va avea caracter obligatoriu sau dacă își va păstra caracterul voluntar.

O imagine clară și corectă asupra mecanismului de funcționare a Uniunii Europene, în ansamblul său, presupune o bună cunoaștere a procesului decizional comunitar, cu numeroasele sale nuanțe. De-a lungul anilor, diverși actori decizionali au explicat că, prin fiecare revizuire a tratatelor UE (ce stau la baza funcționării înseși a Uniunii), s-a urmărit o îmbunătățire, simplificare, eficientizare și transparentizare a procesului decizional comunitar. Însă, pentru înțelegerea acestui proces, în complexitatea sa, este necesară o raportare globală nu doar la instituțiile europene, la organele consultative europene, ci și la lobby, din ce în ce mai puternic dezvoltat la nivelul Uniunii. Cu alte cuvinte, în prezenta lucrare, referiri la procesul decizional comunitar vor fi făcute prin prisma fenomenului de lobby derulat în acest sens.

Într-un autentic spațiu democratic, o bună relație a Puterii (a factorului decizional) cu societatea civilă, cu mediul corporatist este percepută drept indispensabilă și normală, relația creată fiind, adesea, una de interdependență între oameni politici, tehnocrați și grupuri de interese (respectiv cetățeni). Politicienii, funcționarii din instituțiile publice au nevoie de

legitimitate, expertiză, uneori de parteneriate de coaliție, asistență pentru implementarea de politici publice, iar grupurile de influență, la rândul lor, au nevoie de acces la informații cu privire la noile politici publice propuse, acces la factorii decizionali pentru punerea la dispoziția acestora de expertiză, cu scopul influențării ulterioare a deciziilor politice luate.

Cercetarea de față își propune efectuarea unei analize a fenomenului de lobby, în general, insistându-se asupra fenomenului de lobby desfășurat la nivelul Uniunii Europene, în cadrul procesului decizional comunitar, în particular. Lucrarea este structurată în patru capitole:

Pentru început, autorul consideră că este necesară definirea și prezentarea unui scurt istoric, respectiv surprinderea evoluției lobbyului comunitar și observarea procesului de realizare a politicilor publice europene – acesta este rolul primului capitol al lucrării. Întrucât lobbyul european este perceput în cadrul guvernantei europene & globale, pentru o mai bună contextualizare, cel de-al doilea capitol tratează teoria guvernantei europene și globale, noua guvernanță a Uniunii Europene, respectiv fenomenul europenizării, în acest sens fiind interpretate, succint, concepte precum: interguvernamentalism versus supranaționalism, corporatism versus pluralism. Cel de-al treilea capitol pune în discuție termenul de ‘logică a influenței’, tratează relația stabilită între instituțiile europene și actorii de lobby, în cadrul procesului decizional al Uniunii Europene (UE), și descrie traseul lobbyului comunitar prin instituțiile europene.

În egală măsură, este analizat procesul instituționalizării grupurilor de interese la Bruxelles, prin raportare la ‘reprezentativitatea democratică’, iar, pe lângă cuvântul-cheie ‘lobby’, concepte precum ‘relații publice’, ‘afaceri publice’ sau ‘relații guvernamentale’ sunt, la rândul lor, punctate. Urmează o analiză mai detaliată și nuanțată a fenomenului de lobby – astfel, în cel de-al patrulea capitol, sunt evidențiate strategii, tehnici de lobby, în directă legătură cu procesul decizional de la nivelul Uniunii Europene. În această ordine de idei, sunt analizate calea națională și cea europeană (bruxelleză), cu privire la planificarea strategică a unei acțiuni de lobby, reglementarea lobbyului comunitar reprezentând un alt aspect pe care lucrarea de față îl abordează. La final, sunt formulate o serie de concluzii, ulterior fiind inclusă lista bibliografică a lucrării.

Bibliografie

Lucrări generale

- Andeweg, R., "On Studying Government", în Hayward, J., Menon, A., *Governing Europe*, Oxford, University Press, 2003
- Andreatta, F., "Theory and the European Union's International Relations" în Hill, C., Smith, M., *International Relations and the European Union*, Oxford University Press, 2005, p. 18-38
- Baylis, J., Smith, S., Owens, P., *The Globalization of World Politics, An introduction to international relations*, Forth Edition, Oxford University Press, 2008
- Bentley, A., *The Process of Government*, Chicago, 1908
- Berthelot, Y., "Regionalization and globalization: Two concomitant dynamics in need of coherent institutions", în de Senarclens, P., Kazancigil, A., (eds.) *Regulating globalization: Critical approaches to global governance*, United Nations University Press, 2007, p. 177-205
- Best, E., "Regionalism in international affairs", în Baylis, J., Smith, S., Patricia, O., *The Globalization of World Politics, An introduction to international relations*, Oxford, 2009, p. 434-449
- Biersteker, T., "The « Triumph » of Neoclassical Economics in the Developing World: Policy Convergence and Bases of Governance in the International Economic Order", în Rosenau, N. J., and Czempiel, E.-O., *Governance without Government: Order and Change in World Politics*, Cambridge University Press, 1996, p. 102-131
- Clark, I., *Globalization and International Relations Theory*, Oxford University Press, 1999

- Coicaud, J.-M., "Can global governance make globalization more legitimate ?", în de Senarclens, P. and Kazancigil, A., *Regulating globalization: Critical approaches to global governance*, United Nations University Press, 2007, p. 249-275
- Coleman, J.S, *Foundations of Social Theory*, The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, and London England, 1990
- Cooper, A., *A Work in Progress for Global Governance ?*, Berlin, 2009
- Czempiel, E.-O., "Governance and Democratization", în Rosenau, J. and Czempiel, E.-O., *Governance without Government: Order and Change in World Politics*, Cambridge University Press, 1996
- Fawcett, L., "Regionalism and Global Governance", în de Senarclens, P. and Kazancigil, A., *Regulating globalization: Critical approaches to global governance*, United Nations University Press, 2007, p. 150-170
- Frankel, J., *International Relations in a Changing World*, Fourth Edition, Oxford University Press, 1998
- Friedrich, D., Nanz, P., "Europe's civil society from a normative democratic point of view: the case of the European Union's migration policy", în Ruzza, C., Della Sala (eds.), *Governance and civil society in the European Union, volume 1, Normative perspectives*, Manchester University Press, Palgrave, 2007, p. 113-133
- Gills, B., *The Global Politics of Globalization, Empire versus Cosmopolis: The Clash of Globalizations*, Newcastle University, 2009
- Hajnal, P., *The G8 System and the G20, Evolution, Role and Documentation*, Ashgate, Hampshire, 2007
- Helleiner, G., *Markets, Politics and Globalization: Can the Global Economy Be Civilized ?*, Global Governance, 2009
- Helleiner, G., *Developing Countries, Global Financial Governance and the Group of Twenty: A Note*, University of Toronto, 2001
- Hosli, M. O., Nolke, A., Beyers, J., "Contending Political-Economy Perspectives on European Interest Group", în Warntjen, A., Wonka, A., *Governance in Europe, The Role of Interest Groups*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2004, p. 42-56

- Jessop, B., "Governance", în Krossa, A. S., *Europe in a Global Context*, Palgrave Macmillan, 2011
- Jones, A., *Globalization, Key thinkers*, Polity, 2010
- Kazancigil, A., "The Significance of statehood in global governance", în de Senarclens, P. and Kazancigil, A., *Regulating globalization: Critical approaches to global governance*, United Nations University Press, 2007
- Kenen, P.B., Shafer, J.R., Wicks, N.L., Wyplosz, C., *International Economic and Financial Cooperation: New Issues, New Actors, New Responses*, London, Centre for Economic Policy Research, 2004
- Kirton, J., *The Diplomacy of Concert: Canada, the G7 and the Halifax Summit*, Canadian Foreign Policy, 1995
- Laumann, E.O, Knoke, D., *The organizational state: social choice in national policy domains*, Madison: University of Wisconsin Press, 1987
- McGrew, A., "Globalization and Global Politics", în Baylis, J., Smith, S., Owens, P. *The Globalization of World Politics, An Introduction to International Relations*, Forth Edition, Oxford University Press, 2008
- Nayyar, D., *Governing Globalization, Issues and Institutions*, Oxford, 2002
- Ocampo, J. A., "Reforming the International Financial Architecture: Consensus and Divergence", în Nayyar, D., *Governing Globalization, Issues and Institutions*, Oxford, 2002
- Puşcaş, V., *Relații Internaționale Transnaționale*, Cluj-Napoca, Eikon, 2007
- Puşcaş, V., *Teme europene*, Cluj-Napoca, Eikon, 2008
- Ruzza, C., Della Sala, V. (eds.), *Governance and civil society in the European Union, volume 1, Normative perspectives, Introduction: the unequal sides of a triangle – democracy, governance and civil society*, Manchester University Press, Palgrave, 2007
- Samans, R., Uzan, M., Lopez-Claros, A., "The International Monetary Convention Project: A Public-Private Exploration of the Future of the International Monetary System", în Samans, R., Uzan, M., Lopez-Claros (eds.), *The International Monetary System, the IMF and*

the G-20: A Great Transformation in the Making ? World Economic Forum, The Reinventing Bretton Woods Committee, Houndmills, Basingstoke and New York, Palgrave Macmillan, 2007

Stiglitz, J., "Globalization and the Logic of International Collective Action: Re-examining the Bretton Woods Institutions", în Nayyar, D. (ed.), *Governing Globalization, Issues and Institutions*, Oxford, 2002

Schneider, V., *State Theory, Governance and the Logic of Regulation and Administrative Control*, în Warntjen, A., Wonka, A., *Governance in Europe, The Role of Interest Groups*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2004, p. 25-42

Truman, E. M., "Implications of Structural Changes for Management of the Global Economy", în *The International Monetary System, the IMF and the G20, A Great Transformation*, ed. Samans, R., Uzan, M., Lopez-Claros, A., World Economic Forum, The Reinventing Bretton Woods Committee, Houndsmills, Basinstoke and New York, Palgrave Macmillan, 2007

Waters, M., *Globalization*, London, 1995

Lucrări speciale

Balme, R., Chabanet, D., Wright, V., *L'action collective en Europe*, Paris, Presses de Sciences Po, 2002

Beyers, J., Eising, R., Maloney, William, A., *Interest Group Politics in Europe, Lessons from EU Studies and Comparative Politics*, Routledge, London and New York, 2010

Bouwen, P., *Corporate Lobbying in the European Union: Towards a Theory of Access*, Florence European University Institute, Badia Fiesolana, 2001

Chari, R., Hogan, J. et al, *Regulating lobbying: a global comparison*, Manchester University Press, 2011

Chari, R., Kritzinger, S., *Understanding EU Policy Making*, London, Pluto, 2006

- Chari, R., McMahon, H., "Selling off the state and supranational regulation: informal governance in the EU", în Christiansen, T., Piattoni, S., *Informal Governance in the European Union*, UK, Edward Elgar, 2003, p. 114-129
- Christiansen, T., Piattoni, S., *Informal Governance in the European Union*, UK, Edward Elgar, 2003, p. 1-17
- Cini, M., *The European Commission: Leadership, Organisation and Culture in the EU Administration*, Manchester University Press, 1996
- Clamen, M., *Le lobbying et ses secrets*, Paris, Dunod, 1995
- Clamen, M., *Manuel de Lobbying*, Paris, Dunod, 2005
- Clamen, M., *Pratique du Lobbying, 17 dossiers analysés et commentés*, Paris, Dunod, 2002
- Coen, D., "Business Interests and European Integration", în Balme, R., Chabanet, D., Wright, V., *L'action collective en Europe*, Paris, Presses de Sciences Po, 2002, p. 255-277
- Coen, D., Richardson, J., *Lobbying the European Union: Institutions, Actors, and Issues*, Oxford, 2010
- Della Salla, V., « Introduction: the unequal sides of a triangle – democracy, governance and civil society », în Ruzza, C., Della Sala, V. (eds.), *Governance and civil society in the European Union, volume 1, Normative perspectives*, Manchester University Press, Palgrave, 2007, p. 1-11
- Eberlein, B., "Formal and informal governance in Single Market regulation", în Christiansen, T., Piattoni, S., *Informal Governance in the European Union*, UK, Edward Elgar, 2003, p. 150-172
- Fairbrass, J., Warleigh, A., *Influence and Interests in the European Union: The New Politics of Persuasion and Advocacy: The New Politics of Persuasion, Advocacy and Influence in the European Union*, Europa Publications, Taylor & Francis Group, 2002
- Geiger, A., *EU Lobbying handbook, A guide to modern participation in Brussels*, Berlin, Helios Media GmbH, 2006
- Grant, W., "Pressure Groups and the European Community: An Overview", în Mazey, S., Richardson, J., *Lobbying in the European Community*, Oxford University Press, 1993

- Goehring, R., "Interest Representation and Legitimacy in the European Union: The New Quest for Civil Society Formation", în Warleigh, A., Fairbrass, J. (eds.), *Influence and Interests in the European Union: the New Politics of Persuasion and Advocacy*, Europa Publications, Taylor & Francis Group, 2002, p. 118-138
- Gorges, M., *Eurocorporatism ? Interest Intermediation in the European Community*, Lanham, University Press of America, 1996
- Greenwald, C., *Group Power, Lobbying and Public Policy*, New York, Praeger Publishers, 1978
- Greenwood, J., *Interest Representation in the European Union*, Palgrave Macmillan, 2007
- Grossman, E., Saurugger, S., *Les groupes d'interet, Action collective et strategies de representation*, Paris, Armand Colin, 2006
- Hooghe, L., "The Mobilisation of Territorial Interests and Multilevel Governance", în – Balme, R., Chabanet, D., Wright, V., *L'action collective en Europe*, Paris, Presses de Sciences Po, 2002, p. 347-374
- Karr, K., *Democracy and Lobbying in the European Union*, Frankfurt/New York, Campus Verlag, 2008
- Klemens, J., *Lobbying in the new Europe*, Wiley-Vch Verlag GmbH&Co. KgaA, 2011
- Klemens, J., Waldenberger, F., *Successful Lobbying in the New Europe*, Berliner Wissenschafts-Verlag, 2005
- Lamarque, G., *Le Lobbying, Que Sais-Je ?*, Paris, 1994
- Le Picard, O., Adler, J.-C., Bouvier, N., *Lobbying, Interets particuliers – Benefices collectifs, Les regles du jeu*, Editions d'Organisation, 2000
- Mazey, S., Richardson, J., "Interest Groups and the Brussels Bureaucracy", în Hayward, J., Menon, A., *Governing Europe*, Oxford, 2003
- Mazey, S., Richardson, J., "Pluralisme ouvert ou restreint ? Les groupes d'interet dans l'Union europeenne?", în – Balme, R., Chabanet, D., Wright, V., *L'action collective en Europe*, Paris, Presses de Sciences Po, 2002, p. 123-161
- McAleavey, P., "The Political Logic of the European Community Structural Funds Budget: Lobbying Efforts by Declining Industrial Regions", *European University Institute Working Paper RSC*, no. 94/2, Badia Fiesolana, Firenze, 1994, p. 5

- McLaughlin, A., Jordan, G., "The Rationality of Lobbying in Europe: Why are Euro-Groups so Numerous and so Weak? Some Evidence from the Car Industry", în Mazey, S., Richardson, J. (eds.) *Lobbying in the European Community*, Oxford University Press, 1993
- Michalowitz, I., "Beyond Corporatism and Pluralism: Towards a New Theoretical Framework", în Warleigh, A., Fairbrass, J. (eds.), *Influence and Interests in the European Union: the New Politics of Persuasion and Advocacy*, Europa Publications, Taylor & Francis Group, 2002, p. 35-53
- Michalowitz, I., "Lobbying as Two-way Strategy: Interest Intermediation or Mutual Instrumentalisation?", în Warntjen, A., Wonka, A., *Governance in Europe, The Role of Interest Groups*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2004, p. 75-93
- Nonon, J., Clamen, M., *L'Europe et ses couloirs, Lobbying et lobbyistes*, Paris, Dunod, 1992
- Nownes, A., *Total Lobbying: What Lobbyists want (and How They Try to Get It)*, Cambridge University Press, 2006
- Nugent, N., Paterson, W., « The Political System of the European Union », în Hayward, Jack, Menon, Anand, *Governing Europe*, Oxford, University Press, 2003
- Peters, G., "Interest Groups and European Governance: A Normative Perspective", în Warntjen, A., Wonka, A., *Governance in Europe, The Role of Interest Groups*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2004, p. 56-65
- Puşcaş V., *EU Accession Negotiations (A Handbook)*, Hulla & Co Human Dynamics KG, Wien, 2013
- Rhodes, R. A. W., "What is New about Governance and Why does it Matter?", în Hayward, J., Menon, A., *Governing Europe*, Oxford, University Press, 2003, p. 61-73
- Rosenau, J. N., "Governance, Order And Change in World Politics", în Rosenau, J. N., Czempiel, E-O, *Governance without Government: Order and Change in World Politics*, Cambridge University Press, 2009, Chapter I

- Ruzza, C., « 'Frame Bridging' and the New Politics of Persuasion, Advocacy and Influence », în Warleigh, A., Fairbrass, J., *Influence and Interests in the European Union: The New Politics of Persuasion and Advocacy*, Europa Publications, Taylor & Francis Group, 2002, Chapter I
- Scharpf, F., "Political Institutions, Decision Styles and Policy Choices", în Czada, R. Windhoff-Héritier, A., *Political Choice. Institutions, Rules and the Limits of Rationality*, Frankfurt, Campus Verlag, 2009, p. 53-86
- Tenbucken, M., *Corporate Lobbying in the European Union, Strategies of Multinational Companies*, Peter Lang, 2002
- Trenz, H.-J., "A transnational space of contention? Patterns of Europeanisation of civil society in Germany", în Ruzza, C., Della Sala V. (eds.), *Governance and civil society in the European Union, volume 1, Normative perspectives*, Manchester University Press, Palgrave, 2007
- Tsakatika, M., « The European Union and the democratic limits of governance », în *Governance and civil society in the European Union, volume 1, Normative perspectives*, Ruzza, C., Della Sala, V., Manchester University Press, Palgrave, 2007, p. 30-54
- Van Schendelen, R., *More Machiavelli in Brussels, The Art of Lobbying the EU*, Amsterdam University Press, 2010
- V. Marquez, R., *The G20: A Practitioner's Perspective, Global Economic Governance Programme*, Oxford, 2007
- Wade Hunter, R., "The Disturbing Rise in Poverty and Inequality: Is it all a big lie ?", în Held, D., Koenig-Archibugi, M. (eds.), *Taming Globalization: Frontiers of Governance*, Cambridge UK: Polity, 2003, p. 18-46
- Warleigh, A., "Informal governance: improving EU democracy ?", în Christiansen, T., Piattoni, S., (eds.), *Informal Governance in the European Union*, Cheltenham, Edward Elgar, 2003, p. 22-36
- Warleigh, A., Fairbrass, J., (eds.) *Influence and Interests in the European Union: the New Politics of Persuasion and Advocacy*, Chapter I *The New Politics of Persuasion, Advocacy and Influence in the European Union*, Europa Publications, Taylor & Francis Group, 2002

- Weale, A., "Democratic values, political legitimacy and European governance", în *Governance and civil society in the European Union*, volume 1, Normative perspectives, Carlo Ruzza, C., Della Sala (eds.), V., Manchester University Press, Palgrave, 2007, p. 11-29
- Wilson, G., *Interest Groups*, Oxford, Basil Blackwell, 1990
- Wonka, A., Warntjen, A., "The Making of Public Policies in the European Union: Linking Theories of Formal Decision-Making and Informal Interest Intermediation", în Warntjen, A., Wonka, A., *Governance in Europe, The Role of Interest Groups*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2004, p. 9-25
- Woods, N., "Comment on Proposals for a New Framework", în Kenen, P. B, Shafer, J. R, Wicks, N. L., Wyplosz, C., *International Economic and Financial Cooperation: New Issues, New Actors, New Responses*, Centre For Economic Policy Research, London, 2004
- Zurn, M., *Global Governance and Legitimacy Problems*, Bremen, 2004

Studii, articole

- Alexander, G., McKeown, T., "Case Studies and Theories of Organizational Decision-Making", în *Advances in Information Processing in Organizations*, vol.2, Santa Barbara, JAI Press, 1991, p. 23
- Alliance for Lobbying Transparency and Ethics Regulation (ALTER-EU), *The Commission's Lobby Register One Year On: Success or Failure?*, June 2009
- Ayberk, U., Schenker, F.-P, "Des lobbies europeens entre pluralism et clientelisme", în *Revue Francaise de Science Politique*, Paris, vol. 48, no. 6, decembre 1998, p. 725-755
- Bergsten, C., F., "The G20 and the World Economy, Statement to the Deputies of the G20", Leipzig, Germany, 4 March 2004, în *World Economics*, Lowy Institute for International Policy, no 3, p. 27-33
- Borzelt, T. A., Heard-Laureote, K., "Networks in EU Multi-level Governance: Concepts and Contributions", 2009, Cambridge University Press, *Int Publ. Pol.*, 29, p. 135-152

- Bruneau, M., "Diasporas, transnational spaces and communities", în Rainer Baubock, Thomas Faist (eds.), *Diaspora and Transnationalism: Concepts, Theories and Methods*, Amsterdam University Press, 2010, p. 35-51
- Chabanet, D., "From Opacity to Transparency? The Place of Organized Interests within the European Institutions", *EUGOV Working Paper*, no. 27, February 2011, Bellaterra (Barcelona), Institut Universitari d'Estudis Europeus
- Clamen, M., "Lobbies et lobbying: Bruxelles sous influence", în *Regards sur l'actualite*, no. 230, avril 1997, p. 3-12
- Dahinden, J., "The Dynamics of migrants' transnational formations: Between mobility and locality", în Rainer Baubock, Thomas Faist (eds.), *Diaspora and Transnationalism: Concepts, Theories and Methods*, Amsterdam University Press, 2010, p. 51-73
- Dur, A., De Bievre, D., "The Question of Interest Group Influence", în *Journal of Public Policy*, 2007, 27/1, p. 1-12
- Eising, R., "Multilevel Governance and Business Interests in the European Union", în *Governance: An International Journal of Policy, Administration and Institutions*, vol. 17, no. 2, April 2004, Blackwell Publishing, Oxford, p. 211-245
- Elgstrom, O., Smith, M., "Introduction: Negotiation and policy-making in the European Union – processes, system and order", în *Journal of European Public Policy*, 2000, 7:5 Issue, p. 673-683
- Garcia Lorenzo, A., "The Role of Interest Groups in the European Union Decision-Making Process", în *European Journal of Law and Economics*, 2003, 15: 251-261
- Gardner, J., "Charming the Eurocrats: How to lobby effectively in the EC", în *The Journal of European business*, vol. 2, no. 3, January-February 1991, p. 13-18
- Gillies, D., "Lobbying and European Community Environmental Law", în *European Environment*, 8 (6), Nov-Dec, p. 175-183
- Greenwood, J., "The Lobby regulation element of the European Transparency Initiative: Between liberal and deliberative models of democracy", în *Comparative European Politics*, 2011, vol. 9, p. 317-343

- Helleiner, G., "Markets, Politics and Globalization: Can the Global Economy Be Civilized ?, Global Governance", in Academic journal article from *Global Governance*, vol. 7, no.3, p. 243-263
- Hunter, K., Wilson, L. A., Brunk, G.G. "Societal Complexity and Interest Group Lobbying in the American States", in *Journal of Politics*, vol. 53, no. 2, 1991, p. 488-503
- Kluver, H., (2010), "Europeanization of Lobbying Activities: When National Interest Groups Spill Over to the European Level'", in *Journal of European Integration*, 32:2, p. 175- 191
- Landaburu, K., "Lobbying: comment se faire entendre a Bruxelles", in *Le MOCI. Moniteur du commerce international* 2010, n. 1857, 7 au 20 janvier, p. 28-37
- Lyon-Caen, A., "La negociation collective dans ses dimensions internationales", in *Droit Social*, Paris, no. 4, Avril 1997, p. 352-367
- Mahoney, C., "Lobbying Success in the United States and the European Union", *Int Publ. Pol.*, 27, Cambridge University Press, p. 35-56
- McLaughlin, A. M, Jordan, G., A. Maloney W., "Corporate lobbying in the European Community", in *Journal of Common Market Studies* 1993, vol. 31, n. 2, June, p. 191-192
- Milet, M., "Le Lobbying europeen, un poids croissant mais surevalue", in *Questions internationales* 2010, n. 45, septembre-octobre, p. 79-84
- Obradovic, D., Vizcaino, A., M Good, J., "Governance requirements concerning the participation of interest groups in EU consultations", in *Common law Review*, Issue 4, Kluwer Law International, 2006, p. 1049-1085
- O'Connor, B., "Some Basic Ideas on Decision Making and Lobbying in the European Union", in *Liuc Papers, Serie Impresa e Istituzioni*, 1997, 13 novembre, p. 1-39
- Oddo, M., « Une nouvelle réglementation des lobbies à Bruxelles », in *Revue du Marché commun et de l'Union européenne* 2009, n. 524, janvier, p. 64-68

Smyth, J., *EU Proposes Voluntary Registration for Lobbyists*, Irish Times, 4 May 2011

Sobel, M., Stedman, L., "The Evolution of the G7 and Economic Policy Coordination", în *Department of the Treasury, Occasional Paper*, Occasional Paper 3, 2007

Taminiau, Y., Wilts, A., "Corporate lobbying in Europe, managing knowledge and information strategies", în *Journal of Public Affairs*, 2006 6: 122-130

Traxler, F., Schmitter, P., "The Emerging Euro-polity and Organized Interests", în *European Journal of International Relations*, vol. 1, no. 2, 1995, p. 191-218

Vertovec, S., "Conceiving and Researching Transnationalism", în *Ethnic and Racial Studies*, Vol. 22, No. 2, 1999, p. 1-11

Woll, C., "Lobbying in the European Union: from Sui Generis to a comparative perspective", în *Research agenda section, Journal of European Public Policy*, 13:3 April 2006: 456-469

Surse electronice

Cronenberg, E., *An Insider in Brussels: Lobbyists Reshape the European Union*, 18 September, www.corpwatch.org/article.php?id=14119

Kretschmer, H., Schmedes, H.-J., *Enhancing Transparency in EU Lobbying? How the European Commission's Lack of Courage and Determination Impedes Substantial Progress, EU Lobbying*, http://library.fes.de/pdf-files/ipg/ipg-2010-1/08_kretschmerschmedes_us.pdf, 2010, p II4

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-773_ro.htm, accesat la 26 septembrie 2013

http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20110510_IPR19128/html/MEPs-back-joint-Parliament-Commission-register-of-lobbyists, accesat la 26 septembrie 2013

http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20120625_IPR47616/html/EU-Transparency-Register-over-5000-interest-groups-sign-up-in-first-year, accesat la 26 septembrie 2013

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1265_en.htm, accesat la 26 septembrie 2013

<http://ec.europa.eu/transparencyregister/info/about-register/whyTransparencyRegister.do?locale=en>, accesat la 26 septembrie 2013

<http://www.euractiv.com/pa/council-ready-join-eu-transparen-news-505920>, accesat la 27 septembrie

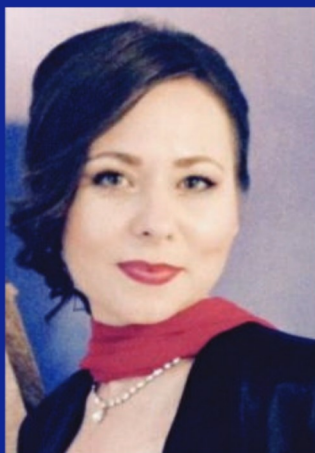
<http://www.alter-eu.org/fr/about/coalition>, accesat la 27 septembrie 2013

<http://corporateeurope.org/coverage/eu-council-rejects-joint-transparency-initiative-wwwtheparliamentcom-reports>, accesat la 28 septembrie, 2013

<http://www.europeanvoice.com/article/imported/council-at-lobby-register-meeting/74640.aspx>, accesat la 27 septembrie 2013

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3182_ro.htm, accesat la 4 decembrie 2016

<http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/homePage.do?redir=false&locale=ro>, accesat la 4 decembrie 2016

Camelia Nistor este Doctor în 'Relații Internaționale și Studii Europene', fiind autoarea unei teze de doctorat pe tema 'Lobby și Procesul Decizional Comunitar'. Este absolventă a Universității Babeș-Bolyai, deținând o diplomă de licență în 'Jurnalism și Științele Comunicării', respectiv o diploma de masterat, în 'Relații Internaționale', și încă una, în același domeniu, conferită de Universitatea Robert Schuman, Strasbourg, Franța.

Trăiește la Bruxelles de zece ani și deține expertiză profesională în domenii precum Lobbyul UE, Realizarea Politicilor Publice UE, Procesul Decizional Comunitar, Comunicare UE și Public Affairs. A derulat o activitate profesională, timp de 5 ani, în cadrul Secretariatului General al Comisiei Europene, Bruxelles, totodată la Parlamentul European, în mediul de consultanță, respectiv în cadrul Biroului European al uneia dintre cele mai mari asociații de Public Affairs din lume.

A participat la numeroase conferințe internaționale, îndeosebi în domeniul lobbyului și al comunicării europene, în România, Belgia, Franța, Luxemburg, Olanda, Spania, Bulgaria, Statele Unite ale Americii și este autoarea unor articole academice despre lobbyul de la nivelul Uniunii Europene.

Actualmente, activează în spațiul academic european predând cursuri în ariile sale de specializare (în cadrul unor programe de studiu universitare din Bruxelles, Amsterdam, Anvers, Zurich și Cluj-Napoca), desfășoară activități de consultanță și sesiuni de training profesional la Bruxelles.

ISBN: 978-606-37-0100-9